

FAQ coronavirus

Aanbevelingen voor de apotheek /
apothekers

SOP (*Standard Operating Procedure*) Coronavirus: Aanbevelingen voor de apotheek/ apotheker (versie1)

*APB in samenwerking met AUP, VAN en OPHACO hebben een Task Force opgericht die een aantal **aanbevelingen** heeft opgesteld. Deze zullen u helpen je missie op het vlak van volksgezondheid in de best mogelijke omstandigheden te vervullen.*

Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op [de algemene richtlijnen van de overheid](#), en ook op documenten van het CDC (center for disease control), WHO (World Health Organisation), NHS (National Health Service) en overkoepelende apothekersorganisaties zoals FIP (International Pharmaceutical Federation), PGEU (Pharmaceutical Group of the European Union). We eindigen met een idee dat komt uit Italiaanse apotheken uit de zone met hoogste restricties.

FAQ coronavirus

Aanbevelingen voor de apotheek /
apothekers

Wat kan ik doen om ervoor te zorgen dat mijn apotheek en het personeel niet besmet geraakt?

1. Hoe vermijden dat zieke patiënten in de apotheek komen ?
2. Hoe zich beschermen in de apotheek ?
3. Wat moet ik doen na contact met een mogelijks besmette persoon?
4. Hoe gebeurt de afhandeling van medicatieoverdracht met/voor een (mogelijks) besmette patiënt
5. Welke volgende maatregelen zouden nog extra mogelijk zijn
6. Hoe verder geïnformeerd blijven en waar vind u de nodige affiches

1. Hoe vermijden dat zieke patiënten in de apotheek komen ?

- Afficheer aan de buitenkant van de apotheek duidelijk dat patiënten mét verdachte symptomen (hoest, koorts, loopneus, keelpijn, griepsymptomen) niet binnen dienen te komen in de apotheek. Een affiche is [hier](#) beschikbaar.
- Indien een patiënt u van buiten te kennen geeft dat hij ziek is, stellen we volgende stappen voor
 - Help hem via het wachtluik
 - Ga zelf naar buiten om hem te bedienen, maar respecteer de richtlijnen voor hygiëne en de veiligheidsafstand maximaal
 - ...

2. Hoe zorgt u ervoor dat de apotheek een veilige zone blijft?

- Hang de preventiemaatregelen duidelijk zichtbaar uit in uw apotheek. Een mogelijke affiche vind u [hier](#)
- Hou 1,5 m afstand. Een lijn kleven op de grond kan helpen om deze afstandsregel aan de patiënten duidelijk te maken.
- Beperk de toegang tot de apotheek :
 - Beperk het aantal patiënten in de apotheek tot het aantal aflevertogen (als je 2 aflevertogen hebt, laat dan maximum 2 personen binnen) en tot 1 persoon per familie. De andere patiënten moeten buiten wachten.
 - Voorzie indien mogelijk buiten de apotheek afstandsmarkeringen op 1.5 meter van elkaar.
 - Geen selfservice in de apotheek. Verwijder zo veel mogelijk standjes in de publieksruimte en verzoek patiënten (via een affiche) om geen producten aan te raken, maar door iemand van het apotheekteam te laten nemen.
 - Voorzie een lijn op de grond om schappen met parafarmacie, babyvoeding en dergelijke ontoegankelijk te maken voor de patiënt. Ga echter na of die maatregel niet indruist tegen de absolute maatregel van 1.5 meter afstand houden.
 - Bedien geen symptomatische patiënten tenzij, indien er geen andere oplossing mogelijk is, via wachtluik.

-
- Beperk het contact met de patiënt:
 - Vermijd lichamelijk contact (voer geen bloeddrukmetingen etc. uit)
 - Het dragen van een witte schort is geen absolute verplichting maar een raadgeving. Naast een witte schort voor bereidingen raden wij aan bij het bedienen van de patiënten ook een schort te dragen. Was deze 2 keer per week te op 60°. Personeel neemt deze niet mee naar huis. In het geval van vermoeden van contact met een besmette patiënt kan dan snel van schort gewisseld worden.
 - Plexiglas of een andere afscherming aan de toog, biedt een bijkomende bescherming.
 - Breng afstandsmarkering op de grond aan (1.5 m).
 - Vraag om met bancontact te betalen (zie affiche). Ontsmet het klavier elke twee uur. Voorzie voor het personeel materiaal om contact met het klavier te voorkomen (wattenstaafjes, papieren zakdoekjes,...) Voorzie ook een vuilnisbakje om dat materiaal achteraf weg te gooien. Verwijder dat afval dagelijks in een gesloten plastic zak die je bij bij het gewone huisvuil kan meegeven. Aanvaard alleen in uitzonderlijke gevallen cash geld en was dan je handen achteraf.
 - Spoor je vaste patiënten aan om telefonisch of digitaal te bestellen. De afhaling gebeurt bij voorkeur in de apotheek of via lockers buiten of via thuislevering
 - Bewaar een goede desinfectie/ hygiëne:
 - Duid een verantwoordelijke aan die toeziet op het regelmatig desinfecteren en reinigen.
 - Voorzie pauzemomenten om de toegen te desinfecteren (bv. elke 2 uur).
 - Let erop dat je personeelsleden de tijd krijgen om geregeld hun handen te wassen. Herinner daar regelmatig en actief aan. Stel eventueel een automatische *reminder* in op aflever-pc of gsm.
 - Vermijd de aanwezigheid van onnodige spullen, papier etc op uw toonbank en werkblad zodat dit makkelijk gereinigd kan worden
 - Reinig regelmatig (elke 2 uur) alle risicovolle oppervlakten (deurklink, telefoon, lichtknoppen, trapleuning, toetsenbord, computermuis, bereidingsblad, betaalautomaat, toonbank...) met 70%-85% alcohol.

- Voorzie voldoende zeep, papieren handdoeken, en alcoholische reinigingsgel of -oplossing voor uw personeelsleden. Het kan handig zijn dat iedereen een flesje alcohol op zak heeft.
 - Voorzie papieren zakdoeken en een af te sluiten vuilnisbak voor het personeel.
 - Wees aandachtig voor ziektesymptomen bij het personeel van de apotheek. Stuur personeelsleden met verdachte symptomen (cfr. Supra) ogenblikkelijk naar huis. Elk ziek personeelslid kan niet meer werken.
 - Reinig dagelijks de apotheek met water dat 1% bleekwater bevat (10 ml bleekwater in een fles van 1 liter, aangevuld met leidingwater). Een aangepast document voor het reinigen van lokalen vindt u onderaan.
 - Verlucht regelmatig de lokalen (bv. minstens 2 maal 30 minuten per dag). Als je een ventilatiesysteem hebt met aanvoer van verse buitenlucht, zet dan de stand hoger. Als je een aircosysteem hebt dat lucht hergebruikt en circuleert, zet dan het systeem uit.
- Voorzie voor de patiënten eveneens een dispenser met hydro-alcoholische oplossing of gel in de publieke ruimte van de apotheek, papieren zakdoeken en een af te sluiten vuilnisbak
 - Herinner uw patiënten regelmatig aan de basis hygiëne maatregelen (handen wassen, afstand houden, hoesthygiëne, bij symptomen binnen blijven...)

3. Wat moet ik doen na contact met een mogelijks besmette persoon?

In eerste instantie dient men te vermijden dat een besmet, of mogelijks besmet persoon in de apotheek komt. Indien u toch vermoedens of twijfels hebt kunnen wij op basis van wat reeds gekend is over het virus de volgende aanbevelingen formuleren.

- Geef indien mogelijk patiënten die hoesten een chirurgisch masker of op zijn minst een zakdoek om de omstaanders zoveel mogelijk te beschermen
- Herhaal de richtlijnen van de overheid, informeer de patiënt dat hij er alles moet aan doen de besmetting van anderen te vermijden. Dit kan door zich af te zonderen en de persoonlijke hygiëne op te voeren. Een manier om dit te vragen kan bijvoorbeeld zijn: kreeg u de raadgeving zich te isoleren?
- Zonder de patiënt zoveel mogelijk af. Plaats de patiënt indien mogelijk in een aparte ruimte.
- Verlucht deze nadien minstens 30' en reinig en ontsmet nadien met bleekwater en 70%-85% alcohol
- Het personeel dat in contact was met een symptomatische patiënt moet zich niet isoleren, tenzij de overheid nieuwe richtlijnen uitvaardigt
- Personeel dat symptomen vertoont dient uiteraard thuis te blijven totdat ze symptomenvrij zijn (minstens 1 dag symptomenvrij)

4. Hoe gebeurt de afhandeling van medicatieoverdracht met/voor een (mogelijks) besmette patiënt

Als de patiënt een voorschrift elektronisch (via sms, e-mail, enz.) naar zijn vertrouwde apotheker stuurt of als hij voorschriftvrije geneesmiddelen nodig heeft, dan moet hij de apotheker vooraf telefonisch contacteren (de apotheker moet er vooraf van op de hoogte gebracht worden, hij moet farmaceutische zorg verlenen en samen met de patiënt bepalen hoe de geneesmiddelen moeten geleverd worden).

Hoe doet u dit concreet?

- Afhankelijk van de toestand van de patiënt, stel de patiënt gerust en vraag hem eerst telefonisch contact op te nemen met zijn arts indien dit nog niet gebeurd is.
- Herinner hem eraan **niet** naar de apotheek te komen, en ook niet spontaan naar de spoeddienst of een artsenkabinet te gaan.

-
- Indien de patiënt voorschriftplichtige geneesmiddelen nodig heeft kan u, indien het om een elektronisch voorschrift gaat, deze ophalen via de RID code. Indien het niet gaat om een elektronisch voorschrift, spreek dan af hoe de overdracht van het voorschrift zal verlopen. Via de mandataris van de patiënt, een asymptomatisch persoon of via digitale weg (foto, scan).
 - Voorzie de modaliteiten voor betaling (contactloos voor kleinere bedragen, kaart, overschrijving, bij afhaling van de medicatie, via QR code)
 - Zorg voor de nodige farmaceutische zorg en nodige informatie over de geneesmiddelen.
 - Voorzie en bespreek de modaliteiten voor aflevering
 - De patiënt stuurt een niet-symptomatische contactpersoon (mandataris)
 - De patiënt komt naar de apotheek met de auto, en claxonneert of belt de apotheek, en u komt naar buiten
 - De aflevering gebeurt via het wachtloket
 - De apotheker verzorgt levering aan huis
 - Bereid de bestelling voor, registreer alles in het farmaceutisch dossier van de patiënt en noteer duidelijk op elke verpakking een dosering én inname-moment
 - Deze aanbevelingen zullen verspreid worden via de apotheekschermen en op [Apotheek.be](https://www.apotheek.be) en zijn overgemaakt aan de federale en regionale overheden. Ze kunnen aangepast worden naargelang de situatie evolueert.

5. Stockbeheer en hamstergedrag

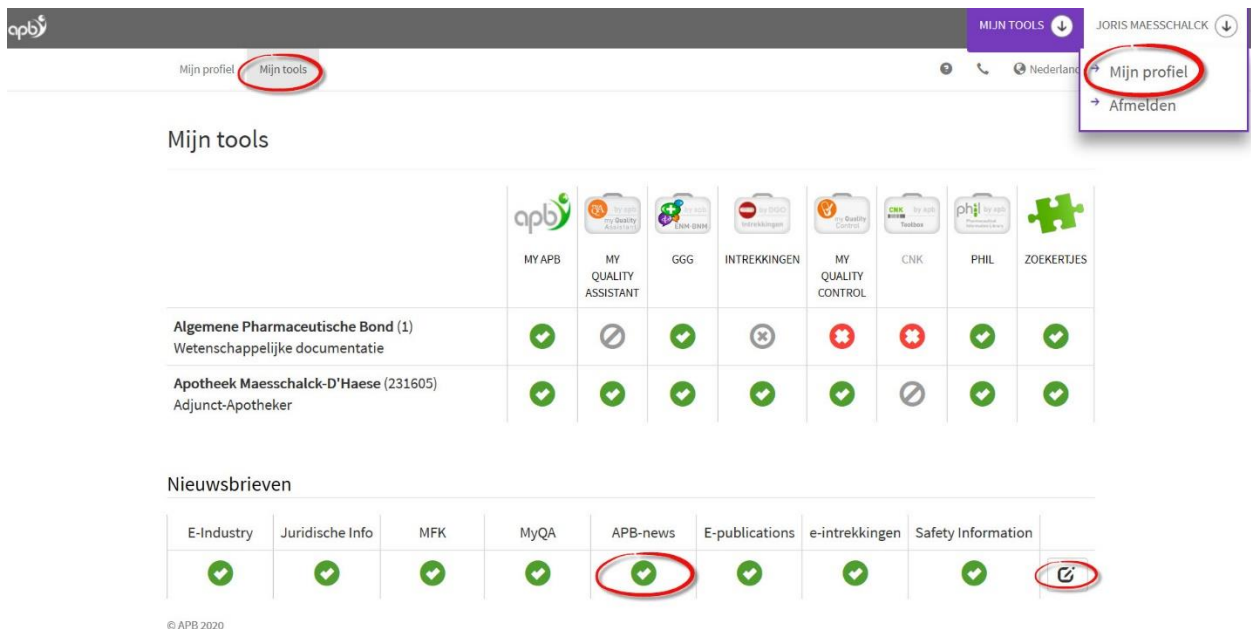
- Beperk extra bestellingen tot wat nodig is. Voorzie dat jouw apotheek eventueel de deuren zal moeten sluiten wegens ziekte. Dat betekent dat ook uw voorraad dan niet meer beschikbaar is voor de volksgezondheid.
- Herinner je patiënten eraan dat hamstergedrag niet getolereerd wordt omdat het tot een geneesmiddelentekort voor andere patiënten kan leiden.
- Lever alle voorschriftvrije geneesmiddelen op naam af zodat je bij een vermoeden hamstergedrag kan terugvallen op het gedeeld farmaceutisch dossier (GFD).
- Bedien in de eerste plaats patiënten die daar nood aan hebben en beperk het aantal identieke verpakkingen voor patiënten die enkel hun huisvoorraad willen opkrikken tot 1 per persoon.
- Deconditioneer in nood tot op het niveau van de blisters.

Documentatiedienst APB ● Redactedatum : 11 maart 2020 ● Update 12 maart 2020 en 18 maart 2020

- Reserveer **paracetamol** voor zieke personen volgens de richtlijnen van het FAGG.
- Afficheer **buiten** de apotheek welke producten niet beschikbaar zijn (maskers, thermometers, ...).
- Hou voor de werking van de apotheek minimum 5 liter ontsmettingsalcohol en 5 liter javel achter de hand

6. Hoe blijft u verder geïnformeerd en waar vindt u de nodige affiches:

- Schrijf u in op de nieuwsbrief van APB of OPHACO. Wij volgen de situatie op de voet, en houden u zo op de hoogte van de aanbevelingen en veranderingen. Ook adjuncten kunnen zich inschrijven. Dit kan via de website.
 - Voor APB leden: U logt in op myAPB, klikt op mijn profiel, vervolgens op mijn tools, en dan kan u onderaan uw abonnement op de nieuwsbrief (APB-news) aanvinken.

© APB 2020

- Duid iemand van het apotheek team aan als verantwoordelijke voor de hygiëne. Gebruik de registratiefiche op het einde van dit document. Het is belangrijk om zelf in goede gezondheid te blijven

Documentatiedienst APB ● Redactedatum : 11 maart 2020 ● Update 12 maart 2020 en 18 maart 2020

Download : [MyAPB](#) > [All news content](#) > [Professioneel nieuws](#) > [FAQ Coronavirus](#)

- Informeer het volledige team van deze richtlijnen
- De apotheek-eigenaar is verantwoordelijk voor het voorzien van het materiaal dat noodzakelijk is voor de gepaste hygiënemaatregelen.
- Communicatiemateriaal
 - [Affiche](#) : bescherm je tegen virussen zoals het coronavirus Covid-19 of de seizoensgriep - nu ook beschikbaar in het [Duits](#) – [Engels](#) – [Spaans](#) – [Italiaans](#) – [Pools](#) – [Roemeens](#) – [Turks](#) – [Klassiek Arabisch](#)
 - [Hoe ontsmet / was ik mijn handen?](#)
 - [Affiche symptomatische patiënt:](#)
 - [Affiche](#) Advies voor mensen die thuis geïsoleerd zijn en hun omgeving

De volgende weken zullen enorm belangrijk zijn in het beheersen van de epidemie. De taak van de apotheker is hierin cruciaal zowel in het informeren van de patiënten als in de zorg van de patiënten die thuis uitzielen. Een adequate zorg in de thuissituatie zal bepalend zijn of de zorgcapaciteit in het ziekenhuis zal volstaan of niet.

Wij begrijpen dat het voor sommige apothekers moeilijk zal liggen om verdachte patiënten (bv. door een gebrek aan beschermingsmateriaal) te bedienen. Bovendien verwachten we ook tijdelijke sluiting van apotheken als gevolg van ziekte. Daarom willen we nu al vragen om reeds afspraken te maken met collega's of op het niveau van de wachtkring manieren uit te werken om patiënten te kunnen blijven helpen.

Een protocol dat kan dienen om lokale afspraken tussen apothekers vast te leggen, volgt via een latere *newsletter*.

Wij beseffen dat er de volgende weken heel veel gevraagd zal worden van de publieke officina's, maar uw inzet zal cruciaal zijn in het bestrijden van de epidemie.

FAQ coronavirus

Aanbevelingen voor de apotheek / apothekers

Bijlage: protocol onderhoud van de lokalen

A. Doelstelling

De netheid en hygiëne verzekeren van de apotheeklokalen.

B. Belanghebbenden

Het onderhoudspersoneel en het voltallige apotheekteam of volgens functiebeschrijvingen

C. Werkwijze

Een overzicht van het onderhoud, hun aard, frequentie en de verantwoordelijken zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Het gebruikte reinigingsmateriaal wordt zorgvuldig gereinigd en gespoeld, en indien nodig gedesinfecteerd en/of vervangen zodat het zelf geen bron van besmetting wordt. Het kuismateriaal wordt enkel voor dit doeleinde gebruikt.

Onderhoud wordt bijgehouden in de bijlage "Registratie van het onderhoud van de lokalen"

D. Tabel

Onderhoud	Frequentie	Verantwoordelijke	Opmerkingen
Vloeren	1 x /dag	Onderhoudspersoneel. Indien nodig apotheekmedewerker	Stofzuigen niet aangewezen. Dweilen met 1% javeloplossing
Balie	MIN 's Middags en 's avonds	Apotheekmedewerker	Desinfecterende alcohol
Schappen en rekken	1 x /week	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)
Bereidingszone	Na elke bereiding	Bereider	Reinigen met water en zeep/ desinfecterende alcohol
Ontvangstzone	1 x /dag	Onderhoudspersoneel of apotheekmedewerker	Beperk flyers, standjes,... in ontvangstzone. Zorg voor zitplaatsen met 1m afstand. Vochtige doek of desinfecterende alcohol
Stockeerruimte	1 x /maand	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)

Documentatiedienst APB ● Redactedatum : 11 maart 2020 ● Update 12 maart 2020 en 18 maart 2020

Download : [MyAPB](#) > [All news content](#) > [Professioneel nieuws](#) > [FAQ Coronavirus](#)

FAQ coronavirus

Aanbevelingen voor de apotheek / apothekers

Vitrine of etalage	1 x /maand	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)
Schuiven, kasten,...	1 x/ jaar	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)
Vuilbakken publieksruimte	1 x /dag	Onderhoudspersoneel of apotheekmedewerker	Zakken met gebruikte papieren zakdoekjes erin goed sluiten en bij huisvuil zetten

FAQ coronavirus

Aanbevelingen voor de apotheek /
apothekers
